

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA MOBILITAT I EL DRET A L'ACCESSIBILITAT (MANTENIMENT DE L'ESPAI PÚBLIC)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 13 d'abril de 2022, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- la manca d'accessibilitat de les noves escales mecàniques a la baixada de la Glòria, que havien de substituir les actuals, atès que el projecte de substitució no preveia les dificultats de les persones amb mobilitat.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Àrea d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 9 de maig de 2022 es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

En data 21 d'abril de 2023, aquesta Sindicatura encara no ha rebut la informació sol·licitada.

Tanmateix, arran d'altres queixes formulades sobre la mateixa qüestió amb el mateix objecte, disposem de suficient informació per emetre la present Resolució.

CONSIDERACIONS

1. Les escales mecàniques de la baixada de la Glòria

En resposta a la qüestió plantejada i amb motiu d'altres queixes anteriors presentades en els mateixos termes, aquesta Sindicatura va rebre informació de l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat en què s'exposaven les actuacions fetes pels serveis tècnics de l'Ajuntament.

L'Ajuntament va informar que, arran del canvi de contracte de manteniment, l'estiu del 2018 es van impulsar diverses auditories tècniques de manteniment fetes per empreses especialitzades a fi d'analitzar l'estat de manteniment de les instal·lacions situades a l'espai públic.

En les inspeccions del grup d'escales mecàniques de la baixada de la Glòria es va dictaminar la substitució necessària d'un nombre important dels graons dels set trams d'escales, davant del trencament i desgast de les pestanyes antiaïxecament.

Atès el gran nombre de graons que calia substituir, l'empresa fabricant va comunicar, per primera vegada, que els seus **recanvis homologats eren obsolets** i que hi havia un estoc limitat de graons de recanvi.

En aquest escenari, els serveis tècnics de l'Ajuntament van plantejar diverses accions:

- Avançar en la prioritització per substituir el conjunt de les escales mecàniques.
- Agrupar la totalitat de graons afectats en totes les escales mecàniques en els mínims trams possibles, aturant inicialment els trams 4, 6 i 7 d'escales mecàniques, per minimitzar l'afectació del servei als veïns i veïnes.
- Estudiar conjuntament amb l'empresa fabricant una proposta d'inversió per fabricar, en exclusiva, un lot de graons per a l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta proposta es va haver de descartar perquè econòmicament suposava gairebé l'import de la substitució d'unes escales mecàniques noves i aquesta acció no garantia que les escales no s'haguessin d'aturar per l'avaria d'altres elements que també poguessin quedar obsolets.
- Estudiar la possibilitat que hi hagués altres models d'escala Macosa MC1 en altres delegacions de l'empresa instal·ladora que estiguessin pendents de substitució per aprofitar els graons que estiguessin en bon estat. No es van trobar actuacions que poguessin servir per a unes escales amb una amplada de 800 mm com les de la baixada de la Glòria.

- Estudiar la viabilitat de soldar o mecanitzar els elements trencats per part d'una empresa especialitzada. Aquesta acció es va haver de descartar per la impossibilitat de certificar la fiabilitat d'aquesta solució.

Mentrestant, l'Ajuntament de Barcelona **va haver de deixar aturats els tres trams d'escales mecàniques per garantir tant la normativa de seguretat de les infraestructures com la seguretat de les persones usuàries.**

Posteriorment, es va aconseguir la dotació econòmica necessària per substituir i posar en servei el tram número 4 d'escales mecàniques (intermedi entre els carrers de Verdi i de Sostres), ja que era el tram que més afectació tenia per als veïns i veïnes del barri. La intenció era que estigués únicament en servei fins a la nova urbanització de la baixada de la Glòria.

El mes de juny del 2021 es va dur a terme una nova auditoria tècnica per fer seguiment de les infraestructures que seguien en funcionament. Es va concloure que era necessària l'aturada d'un nou tram (el número 2, superior, entre l'avinguda de Vallcarca i Mare de Déu del Coll). Aquestes escales mecàniques, pel mateix motiu que les anteriors, no es podien posar en funcionament fins que fossin substituïdes.

Informaven que, en paral·lel a totes aquestes accions, s'estava avançant en la redacció del projecte per a la substitució del grup d'escales mecàniques de la baixada de la Glòria, projecte que incloïa la reurbanització del carrer.

2. Avaries recurrents de les escales mecàniques de la ciutat

Les escales mecàniques de la baixada de la Glòria es van inaugurar l'any 1987 al barri de Vallcarca i els Penitents, un dels més costeruts de la ciutat i d'orografia més complexa. Aquestes escales són les més antigues de la ciutat i fa 35 anys que estan instal·lades. Per tant, semblava comprensible que quan presentessin problemes de funcionament fos difícil, si no impossible, la substitució dels elements espatllats, ja fos perquè estaven obsolets o descatalogats.

En aquest punt, és oportú recordar que, des de l'any 2018, **aquesta Sindicatura ha rebut queixes de diferents zones de la ciutat per mal funcionament, avaries de llarga durada i manca de manteniment de les escales mecàniques** o altres enginyers situats a la via pública que faciliten l'accés als barris de la ciutat amb forts pendents, com és aquest cas.

Aquesta situació va donar lloc a una actuació d'ofici (18OF000017) per tal de conèixer i supervisar l'abast de la situació al conjunt de la ciutat. L'any 2018 ja es va considerar acreditada l'existència d'avaries recurrents i d'una durada excessiva en la reparació dels sistemes de remunta.

La Sindicatura, en data 4 de juliol de 2019, va emetre una resolució en què es **recomanava a l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat que fes totes les actuacions de control i previsions que fossin necessàries per tal d'assegurar, en la mesura que fos possible, el funcionament correcte dels equips de remunta a l'espai urbà i la seva reparació àgil quan fos procedent.**

Tanmateix, **no podem obviar que el consistori, des de l'any 2018, ha fet diverses accions destinades a atenuar les afectacions** que el mal funcionament ha provocat i provoca a la ciutadania. Tot i això, no totes s'han pogut posar en marxa per tal de preservar la seguretat de les persones usuàries i, per tant, els problemes d'accessibilitat a la zona han persistit al llarg del temps.

Així mateix, **els serveis municipals han lamentat les molèsties i els inconvenients que durant aquest procés s'estiguin ocasionant a les veïnes i veïns del barri.**

3. Impacte en el dret a la mobilitat i el dret a l'accessibilitat de l'espai públic

No podem desconèixer **la importància que té un bon funcionament de les escales mecàniques en barris d'accés difícil.** Aquest funcionament esdevé essencial per a les **persones grans o per a les persones que tenen dificultats de mobilitat.** Per tant, és imprescindible disposar de les infraestructures necessàries perquè totes les persones, sigui quina sigui la seva edat i condició física, tinguin garantida l'accessibilitat a tots els espais públics de la ciutat.

Els perjudicis ocasionats davant les reiterades avaries i la durada excessiva de la reparació provoquen limitacions dels drets de les persones més vulnerables a moure's i desplaçar-se i, per tant, a gaudir del seu entorn i a proveir-se dels serveis i béns més bàsics, com ara la compra diària o l'assistència sanitària no urgent.

Una barrera arquitectònica és un obstacle a la plena integració d'aquestes persones. Per aquesta raó, vetllar per un funcionament correcte és un mandat que l'article 9.2 de la Constitució espanyola imposa a tots els poders públics.

En aquest punt, convé recordar que l'article 8 de la Llei 13/2014, de 30 de novembre, d'accessibilitat, estableix que els espais públics urbans existents s'han d'anar adaptant segons les determinacions del Pla municipal d'accessibilitat elaborat per l'ens local. En tots els casos les intervencions que s'hi facin han de complir els ajustos raonables i els terminis establerts per aquesta llei. L'article 37.1 del mateix text legal estableix que les administracions han de mantenir en un estat correcte els elements que garanteixen l'accessibilitat, d'acord amb la normativa, i han de disposar d'un pla de manteniment de l'accessibilitat.

4. Estat actual de la qüestió

En les resolucions de data 17 de maig de 2021 i de 18 de novembre de 2022, la Sindicatura de Greuges va emetre noves resolucions sobre aquest mateix tema.

A més de reiterar les recomanacions fetes en les resolucions dels anys 2018 i 2019, es va recordar al consistori l'obligació de donar compliment a les prescripcions legals en matèria d'accessibilitat.

Així mateix, es va suggerir que, mentre duressin les obres de reurbanització i les escales mecàniques no es poguessin utilitzar, es valorés la possibilitat d'establir un sistema de transport alternatiu i d'ús exclusiu per al veïnat de la zona amb dificultats de mobilitat.

Actualment, i segons fonts municipals,¹ aquesta Sindicatura ha pogut comprovar que el passat mes de febrer de 2023 es van iniciar les obres de substitució. La previsió municipal és que les obres s'acabin a finals d'aquest any.

El projecte inclourà una sèrie de demandes que s'han treballat conjuntament amb el veïnat com la reversibilitat de les futures escales per tal que funcionin de pujada i de baixada, el disseny final de l'espai i millores d'accessibilitat que permetran a diferents comunitats l'accés a les escales mecàniques sense barreres arquitectòniques.

Mentre durin les obres de les escales mecàniques de la baixada de la Glòria, els veïns i veïnes del carrer i dels carrers adjacents també disposaran d'un servei de taxi gratuït a demanda.

Cal destacar que l'Ajuntament de Barcelona va rebre la quantitat de 74,8 milions d'euros del fons Next Generation de la Unió Europea per finançar projectes amb un calendari definit per executar-se fins al 2023. Entre els projectes per finançar amb aquests fons hi havia la substitució, entre d'altres, de les escales mecàniques de la baixada de la Glòria.

A més, amb aquests fons s'intervindran altres escales mecàniques de la ciutat per garantir la mobilitat i la connectivitat dels barris de muntanya amb la resta de la ciutat.

Finalment, aquesta Sindicatura de Greuges de Barcelona vol **destacar l'esforç fet pel consistori per acollir, en la mesura que va ser possible, les demandes veïnals i atendre les recomanacions fetes per la nostra institució.**

---

¹ <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2023/02/02/la-reurbanitzacio-de-la-baixada-de-la-gloria-incloura-demandes-consensuades-amb-el-veinat-com-la-reversibilitat-de-les-futures-escales/>

Els **principis de bona administració i d'eficàcia** dels serveis públics es recullen a l'article 41 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, als articles 9.3 i 103 de la Constitució espanyola, i a l'article 3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic administratiu comú. Aquests drets impliquen disposar d'una administració que presti el màxim nombre de serveis amb els millors estàndards de qualitat, respectant els drets i interessos legítims de la ciutadania, i que sigui capaç de resoldre els problemes de manera àgil i eficaç.

Així mateix, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, aprovada l'any 2000, esmenta en l'article XXIII, amb referència a l'eficàcia dels serveis públics com a indicatiu d'una bona administració, que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, l'actuació de l'**Àrea d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat ha estat eficaç per atendre les peticions de la ciutadania i garantir la seva mobilitat.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat** que continuï vetllant per mantenir i garantir els nivells d'accessibilitat per assolir la seva progressiva transformació en una ciutat accessible i inclusiva.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.